

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS VILNIAUS KALĖJIMĄ

2024 m. liepos 2 d. Nr. 4D-2024/1-274
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. kovo 22 d. gavo X (toliau ir citatose – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – Kalėjimų tarnyba) Vilniaus kalėjimo (toliau ir citatose – Vilniaus kalėjimas) pareigūnų veiksmų (neveikimo) neužtikrinant galimybės įsigyti maisto produktų pasimatymo, kuris vyksta neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui (toliau – ilgalaikis pasimatymas), metu bei dėl sprendimo skirti drausminę nuobaudą priėmimo (toliau – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „Dėl Vilniaus kalėjimo viršininko š. m. vasario 1 d. sprendimo Nr. NĮ-25-149, kuriame nusprendžia skirti man nuobaudą-draudimą vieną mėnesį įsigyti asmeninių daiktų [...]. Neatsižvelgus į mano rašytinį paaiškinimą, pažeidimo padarymo aplinkybes, nebuvo atliekamas tyrimas ir ši paskirta drausminė nuobauda man buvo vykdoma tuoj pat.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] kreipiausi į viršininką raštu, dar š. m. vasario 1 d. [...], kuriame prašiau leisti išimtinu ir vieninteliu atveju apsipirkti įstaigos parduotuvėje, kadangi man yra paskirtas ilgalaikis pasimatymas š. m. vasario 6–7 dienomis su žmona [...], kuri į pasimatymą atvyksta iš Panevėžio moterų kalėjimo. Tačiau dėl nežinia kieno priimto įsakymo, jai yra draudžiama atsivežti su savimi maisto produktų, nors ankstesnius pasimatymus joks draudimas nebuvo taikomas, bei buvo leidžiama. O atvykus į mūsų įstaigą parduotuvėje jai apsipirkti galimybės nėra.“

2.3. „Todėl nei man apsipirkti, nei mano žmonai atsivežti maisto produktų, skirtų ilgalaikiam pasimatymui nebuvo leidžiama, neieškant jokio sprendimo. [...] dvi paras buvome nevalgę, nors ir buvo tiekiamas maistas iš įstaigos virtuvės, kurio nepageidavome, todėl šio maisto net nelietėme.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2024 m. kovo 28 d. raštu Nr. 4D-2024/1-274/3D-622 kreipėsi į Kalėjimų tarnybą, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2024 m. balandžio 19 d. Seimo kontrolierė gavo Kalėjimų tarnybos raštą Nr. 1S-2604; rašte

ir jo prieduose pateikta toliau nurodyta informacija:

4.1. „Pareiškėjas 2024 m. sausio 30 d. pateikė pasiaiškinimą (užregistruota 2024 m. sausio 30 d., Nr. NPS-25-699) dėl galimo pažeidimo padarymo. Pažymėtina, kad, prieš skiriant nuobaudą, visada yra atsižvelgiama į nuteistojo pasiaiškinimą, taip pat į pažeidimo padarymo aplinkybes, paskirtų drausminių nuobaudų kiekį ir pobūdį.“

4.2. „2024 m. vasario 1 d. Vilniaus kalėjimo viršininko sprendimu Nr. NĮ-25-149 (toliau – Sprendimas) Pareiškėjui už atsisakymą gyventi jam paskirtame būryje buvo skirta drausminė nuobauda – draudimas vieną mėnesį įsigyti asmeninių daiktų (išskyrus higienos reikmenis ir kanceliarines prekes). Pareiškėjas su Sprendimu supažindintas pasirašytinai bei jam įteikta jo kopija. Pabrėžiame, kad nuteistiesiems (suimtiesiems) visada yra suteikiama galimybė pateikti pasiaiškinimą dėl galimo drausmės pažeidimo. Minimu atveju Pareiškėjas dėl galimai padaryto pažeidimo 2024 m. sausio 30 d. pateikė pasiaiškinimą Vilniaus kalėjimo viršininkui. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – LR BVK) 80 straipsnio 1 dalyje nurodoma, jog „drausmines nuobaudas nuteistiesiems skiria laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliotas pareigūnas“. Atsižvelgiant į tai, nuteistieji (suimtieji) negali rinktis, kokia drausminė nuobauda už padarytą pažeidimą jiems bus paskirta.“

4.3. „Pareiškėjas 2023 m. gruodžio 28 d. pateikė prašymą (užregistruota 2024 m. sausio 11 d. Nr. NPS-25-213) dėl ilgalaikio pasimatymo su žmona, kuri bausmę atlieka Panevėžio kalėjime, suteikimo 2024 m. vasario 6–7 dienomis. Informuojame, kad Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių (toliau – Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444, 105 p. numatoma, jog „jei asmuo pageidauja pasimatymo metu maitintis laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančioje parduotuvėje įsigytais maisto produktais, jis, susipažinęs su šios parduotuvės prekių asortimentu, iki pasimatymo pradžios išsirenka pageidaujamus maisto produktus, juos užsisako ir iš anksto atsiskaito banko pavedimu. Jei yra galimybė, už užsakytus maisto produktus asmenys gali atsiskaityti ir banko kortele atvykę į pasimatymą“. Atsižvelgiant į tai, kad Sprendimu Pareiškėjui buvo skirta drausminė nuobauda – draudimas vieną mėnesį įsigyti asmeninių daiktų (išskyrus higienos reikmenis ir kanceliarines prekes), jam nebuvo suteikta galimybė ilgalaikio pasimatymo metu nusipirkti maisto produktų. Pažymėtina, kad į pasimatymą atvykusi Pareiškėjo žmona neturėjo banko kortelės ir dėl to negalėjo sumokėti už prekes.“

4.4. „2023 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujajam LR BVK buvo pakeisti ir jo įgyvendinimą reglamentuojantys teisės aktai, nustatantys asmenų, atvykusių į pasimatymus, kurie vyksta neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui, maitinimo ir maisto produktų įsigijimo tvarką. BVK 39 straipsnio 7 dalis nustato, kad šio straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodytų pasimatymų (neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui) metu nuteistojo arba lankytojo pageidavimu teisingumo ministro nustatyta tvarka jiems nemokamai tiekiamas šio kodekso 92 straipsnio 5 dalyje nurodytas maistas (atitinkantis rekomenduojamas paros maistinių medžiagų ir energijos normas) arba sudaromos sąlygos bausmės atlikimo vietoje įsigyti maisto produktų. Taisyklių XII skyriuje yra nustatyta asmenų, atvykusių į pasimatymus, kurie vyksta neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui, maitinimo ir maisto produktų įsigijimo tvarka, o jų 103 punktą numato, jog „Asmenys, teikdami Taisyklių 87 punkte nurodytą prašymą dėl pasimatymo, kuris vyksta neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui, nurodo, ar šio pasimatymo metu pageidauja nemokamai maitintis suimtiesiems ar nuteistiesiems tiekiamu maistu ar maisto produktų norėtų įsigyti laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančioje parduotuvėje.“ 105 minėtų taisyklių punkte taip pat nustatyta, kad „jei asmuo pageidauja pasimatymo metu maitintis laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančioje parduotuvėje įsigytais maisto produktais, jis, susipažinęs su šios parduotuvės prekių asortimentu, iki pasimatymo pradžios išsirenka pageidaujamus maisto produktus, juos užsisako ir iš anksto atsiskaito banko pavedimu <...>, o 106 punktą numato, jog „į pasimatymą atvykstančio asmens užsakytus

maisto produktus iki pasimatymo pradžios į pasimatymų patalpas pristato laisvės atėmimo vietos įstaigos darbuotojai. Įsigytus maisto produktus, kurie nesuvartojami pasimatymų metu, pasiima asmuo, atvykęs į šį pasimatymą.“

Vadovaudamiesi pirmiau išdėstytu teisiniu reglamentavimu, informuojame, kad teisės aktais nėra nustatyta galimybė nuteistiesiems, vykstantiems į pasimatymą su sutuoktiniu kitame kalėjime, vežtis maisto produktų. Atsižvelgiant į tai, nuteistosioms prieš vykstant į pasimatymą su nuteistuoju sutuoktiniu iš anksto rekomenduojama kalėjimui, kuriame ir vyks pasimatymas, pateikti prašymą dėl pageidavimo pasimatymo metu gauti nemokamą maitinimą bei dėl poreikio įsigyti maisto produktų laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančioje parduotuvėje.“

5. „Papildomai informuojame, kad 2024 m. vasario 2 d. Vilniaus kalėjimo viršininko sprendimu Nr. NĮ-25-154 „Dėl būrio ir miegamosios vietos nuteistiesiems paskyrimo“ Pareiškėjui buvo skirta ...-ojo būrio ... gyvenamosios patalpos ...-oji gyvenamoji vieta. 2024 m. vasario 2 d. Pareiškėjas atsisakė gyventi jam paskirtame būryje ir dėl to buvo atliktas tarnybinis tyrimas. Atsižvelgiant į tyrime nustatytas faktines aplinkybes ir išanalizuotą surinktą dokumentinę medžiagą, konstatuota, kad objektyvių priežasčių, dėl kurių Pareiškėjas negalėtų laisvės atėmimo bausmės atlikti jam paskirtoje ...-ojo būrio ...-ojoje gyvenamojoje patalpoje, nenustatyta (pridedama tarnybinio tyrimo išvados kopija). Vadovaujantis tuo, 2024 m. vasario 20 d. Vilniaus kalėjimo viršininko sprendimu Nr. NĮ-25-242 Pareiškėjui buvo skirta drausminė nuobauda. Atsižvelgiant į paskirtą drausminę nuobaudą bei vadovaujantis LR BVK 36 str. 3 d. 2 p. Pareiškėjas 2024 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. NĮ-25-244 buvo perkeltas iš paprastosios grupės į drausminę. Taip pat informuojame, kad Pareiškėjas 2024 m. vasario 1 d. pateikė prašymą (užregistruota 2024 m. vasario 2 d., Nr. NPS-25-763) išskirtine tvarka ilgalaikio pasimatymo metu leisti jam nusipirkti maisto produktų. 2024 m. vasario 28 d. Vilniaus kalėjimo viršininkas raštu Nr. S-25-701 pateikė atsakymą, kuriame nurodė, kad dėl paskirtos drausminės nuobaudos jo prašymas negali būti patenkintas. 2024 m. vasario 6 d. Pareiškėjas pateikė skundą Vilniaus kalėjimo viršininkui (užregistruota 2024 m. vasario 6 d., Nr. NPS-25-849) dėl to, kad jam nebuvo suteikta teisė ilgalaikio pasimatymo metu įsigyti maisto produktų. Pareiškėjo skundas nebuvo nagrinėjamas vadovaujantis nuteistojo rašytiniu prašymu skundo nenagrinėti, nes jame nurodytos aplinkybės jam buvo išaiškintos žodžiu. 2024 m. vasario 23 d. Pareiškėjas pakartotinai kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką su skundu (užregistruota 2024 m. vasario 23 d. Nr. NPS-25-1281) dėl jam nesuteiktos galimybės ilgalaikio pasimatymo metu įsigyti maisto produktų bei nesutikimo su Sprendime paskirta drausmine nuobauda. Vilniaus kalėjimo viršininkas 2024 m. kovo 20 d. raštu Nr. SN-25-303 pateikė atsakymą, kuriame konstatavo, kad Pareiškėjo skundas yra nepagrįstas.“

Papildomai prie rašto pridedama: Pareiškėjo 2024 m. sausio 30 d. pasiaiškinimo (užregistruota 2024 m. sausio 30 d., Nr. NPS-25-699) kopija; Vilniaus kalėjimo viršininko 2024 m. vasario 1 d. sprendimo dėl nuobaudos Nr. NĮ-25-149 kopija; Vilniaus kalėjimo Saugumo valdymo skyriaus vyriausiojo specialisto 2024 m. vasario 9 d. tarnybinio tyrimo išvados Nr. SV-25-724 kopija.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. *Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso* (toliau ir – BVK):

80 straipsnio „*Drausminimo priemonių skyrimo laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems tvarka*“:

2 dalis – „Skiriant drausmines nuobaudas, atsižvelgiama į pažeidimo padarymo aplinkybes, paskirtų drausminių nuobaudų kiekį ir pobūdį, taip pat į nuteistojo rašytinį pasiaiškinimą dėl pažeidimo padarymo. Skiriamos drausminės nuobaudos turi atitikti padaryto pažeidimo sunkumą ir pobūdį.“

4 dalis – „Drausminė nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per dešimt parų nuo

pažeidimo atskleidimo dienos, o kai dėl pažeidimo buvo atliekamas tyrimas, – nuo tyrimo pabaigos dienos, bet ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pažeidimo padarymo dienos.“

8 dalis – „Nuteistasis turi teisę šio kodekso 100 straipsnyje nustatyta tvarka apskūsti jam paskirtą drausminę nuobaudą. Skundo padavimas drausminės nuobaudos vykdymo nesustabdo. Laisvės atėmimo vietų įstaigos direktorius, išnagrinėjęs skundą, turi teisę nuteistajam paskirtą drausminę nuobaudą sušvelninti arba panaikinti, jeigu ją paskyręs pareigūnas viršijo savo įgaliojimus, netinkamai įvertino visas pažeidimo padarymo aplinkybes arba jeigu drausminė nuobauda paskirta nepadariusiam pažeidimo nuteistajam.“

10 dalis – „Nuteistasis pasirašytinai informuojamas apie drausminės nuobaudos paskyrimą, jam įteikiama sprendimo, kuriuo paskirta drausminė nuobauda, kopija.“

7. Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444:

103 punktas – „Asmenys, teikdami Taisyklių 87 punkte nurodytą prašymą dėl pasimatymo, kuris vyksta neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui, nurodo, ar šio pasimatymo metu pageidauja nemokamai maitintis suimtiesiems ar nuteistiesiems tiekiamu maistu ar maisto produktų norėtų įsigyti laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančioje parduotuvėje.“

104 punktas – „Jei asmuo pageidauja pasimatymo metu nemokamai gauti suimtiesiems ar nuteistiesiems tiekiamo maisto, atvykus į pasimatymą šis maistas tiekiamas pasimatymų patalpose pagal laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus arba jo įgalioto pareigūno patvirtintą grafiką.“

105 punktas – „Jei asmuo pageidauja pasimatymo metu maitintis laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančioje parduotuvėje įsigytais maisto produktais, jis, susipažinęs su šios parduotuvės prekių asortimentu, iki pasimatymo pradžios išsirenka pageidaujamus maisto produktus, juos užsisako ir iš anksto atsiskaito banko pavedimu. Jei yra galimybė, už užsakytus maisto produktus asmenys gali atsiskaityti ir banko kortele atvykę į pasimatymą.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime):

IV skyriaus 1 poskyrio:

3 punktas – „[...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (šiuo aspektu žr. 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr. 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015).“

5 punktas – „[...] gero administravimo principas yra platus, tai yra savyje talpinantis ne vieną įvairaus pobūdžio (materialinio, procedūrinio) imperatyvą (elementą), tai yra:

[...]

5.7. Teisė būti išklausytam ir informuotam. Viešojo administravimo subjekto pareiga informuoti ir suteikti galimybę pasisakyti Lietuvos teisėje gali būti kildinamos iš gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinamas konstitucinis imperatyvas – valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Konstitucijos 5 str. 3 d.). Pastebėtina, kad Gero administravimo kodekso, patvirtinto 2007 m. birželio 20 d. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. 7 (2007), 14 straipsnis taip pat numato, jog valdžios institucijoms priimant sprendimą, kuris tiesiogiai ir neigiamai paveiks privačių asmenų teises, tokiems asmenims, jei tai nėra akivaizdžiai nebūtina, turi būti suteikta galimybė per protingą

terminą ir nacionalinėje teisėje nustatyto būdu išreikšti savo požiūrį, jei prieš tai jiems tokia galimybė nebuvo suteikta. Pagrindinių teisių chartijoje apibrėžiant gero administravimo principo turinį, be kita ko, taip pat nurodoma „teisė būti išklausytam“, kuri reiškia, jog kiekvienas asmuo turi būti išklausytas prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę.“

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinimo (pritarta LVAT teisėjų 2014 m. balandžio 9 d. pasitarime:

III skyriaus 8 dalies „Laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų paskirstymas“

„Nuteistasis, būdamas paskirtas į atitinkamą būrį, atsiradus svarbių priežasčių, bet kada gali pateikti administracijai motyvuotą prašymą dėl izoliavimo nuo kitų nuteistųjų (Bausmių vykdymo kodekso 70 str. 6 d.), tačiau nemotyvuotas (nepagrįstas realia grėsme sveikatai, gyvybei ar kitais svarbiais motyvais) atsisakymas vykdyti teisėtą administracijos reikalavimą vykti į paskirtą būrį yra pagrindas konstatuoti režimo pažeidimą ir spręsti dėl nuobaudos paskyrimo (2012 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1501/2012; 2012 m. sausio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-115/2012)“.

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į Skunde išdėstytas aplinkybes, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

10.1. dėl pareigūnų veiksmų neužtikrinant galimybės įsigyti maisto produktų ilgalaikiam pasimatymui;

10.2. dėl sprendimo skirti drausminę nuobaudą priėmimo.

Dėl pareigūnų veiksmų neužtikrinant galimybės įsigyti maisto produktų ilgalaikiam pasimatymui

11. Pareiškėjas Skunde rašo, jog Vilniaus kalėjimo pareigūnai jam neužtikrino maisto produktų įsigijimo laisvės atėmimo vietos parduotuvėje ilgalaikiam pasimatymui su žmona.

12. Vadovaujantis BVK nuostatomis, jei asmuo pageidauja pasimatymo metu maitintis laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančioje parduotuvėje įsigytais maisto produktais, jis, susipažinęs su šios parduotuvės prekių asortimentu, iki pasimatymo pradžios išsirenka pageidaujamus maisto produktus, juos užsisako ir iš anksto atsiskaito banko pavedimu. Jei yra galimybė, už užsakytus maisto produktus asmenys gali atsiskaityti ir banko kortele atvykę į pasimatymą (šios pažymos 7 punktas).

13. Kalėjimų tarnyba Seimo kontrolieriui pateikė informaciją, kad Pareiškėjui už atsisakymą gyventi jam paskirtame būryje 2024 m. vasario 1 d. Vilniaus kalėjimo direktoriaus sprendimu Nr. NĮ-25-149 buvo skirta drausminė nuobauda – draudimas vieną mėnesį įsigyti asmeninių daiktų (išskyrus higienos reikmenis ir kanceliarines prekes). Todėl Pareiškėjui buvo apribota galimybė išsirinkti ir užsisakyti maisto produktus laisvės atėmimo vietos įstaigoje veikiančioje parduotuvėje.

Pažymėtina, kad Pareiškėjo žmona turėjo galimybę įsigyti maisto prekių kalėjimo parduotuvėje, tačiau, kaip informavo pareigūnai, ji neturėjo banko kortelės ir dėl to negalėjo atsiskaityti už prekes. Kaip numatyta BVK nuostatose, už užsakytus maisto produktus asmenys gali atsiskaityti tik banko pavedimu arba banko kortele atvykę į pasimatymą. Iš pateiktos informacijos darytina išvada, kad pareigūnai neapribojo nei Pareiškėjo, nei jo žmonos galimybės apsipirkti maisto produktų parduotuvėje, tačiau Pareiškėjas neturėjo galimybės apsipirkti dėl jam skirtos nuobaudos, o

jo sutuoktinė neturėjo banko kortelės atsiskaityti už prekes.

Pareiškėjas, teikdamas prašymą dėl ilgalaikio pasimatymo, jame nurodė, kad maistą norėtų išsirinkti iš laisvės atėmimo vietų parduotuvės. Prašyme nenurodė, kad nori gauti nemokamą maitinimą iš laisvės atėmimo vietų valgyklos, tačiau, kaip ir savo Skunde nurodo, pareigūnai viso ilgalaikio pasimatymo metu tiekė jam nemokamą maitinimą, kurio jis nelietė. Apibendrinant konstatuotina, kad pareigūnai, žinodami, kad Pareiškėjas (ir jo sutuoktinė) neturėjo galimybės ilgalaikiam pasimatymui maisto produktų apsipirkti parduotuvėje, tiekė Pareiškėjui ir jo sutuoktinei maistą iš laisvės atėmimo vietos valgyklos, nors ir Pareiškėjas savo prašyme ir nebuvo išreiškęs tokio pageidavimo. Kartu konstatuotina, kad Pareiškėjo ir jo žmonos ilgalaikio pasimatymo metu pareigūnai užtikrino maitinimą, atitinkantį rekomenduojamas paros maistinių medžiagų ir energijos normas.

Pareiškėjo Skundo dalis dėl pareigūnų veiksmų, neužtikrinant jam galimybės apsipirkti maisto produktų parduotuvėje ilgalaikio pasimatymo metu, atmestina.

Pareiškėjas Skunde patvirtina, kad maistas buvo tiekiamas, tačiau jie su sutuoktine, protestuodami prieš tai, kad negali įsigyti maisto parduotuvėje, atsisakė jį valgyti. Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad jo kelti reikalavimai dėl apsipirkimo kalėjimo parduotuvėje nebuvo pagrįsti, ir rekomenduoja prieš rengiantis ilgalaikiam pasimatymui išsamiau išsiaiškinti (paklausti) pareigūnų dėl galimybių pirkti maisto produktus konkrečiau pasimatymo metu, kad tiek Pareiškėjas, tiek ir sutuoktinė galėtų tinkamai pasiruošti visaverčiam pasimatymui.

Dėl sprendimo paskiriant drausminę nuobaudą priėmimo

14. Pareiškėjas Skunde nurodė, kad Vilniaus kalėjimo pareigūnai, skirdami drausminę nuobaudą, nevertino jo raštiško pasiaiškkinimo.

Pažymėtina, kad Seimo kontrolierė nevertins administracinio sprendimo dėl nuobaudos skyrimo pagrįstumo. Ginčai dėl administracinio sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo yra nagrinėjami skundžiant sprendimus juose nustatyta tvarka administraciniam teismui. Tačiau Seimo kontrolierė vertins, ar administracinio sprendimo priėmimo procedūra atlikta tinkamai, ar buvo laikomasi gero administravimo principo reikalavimo.

15. Tinkamas, atsakingas valdymas yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų. Apibrėždamas gero administravimo principo turinį Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, be kita ko, taip pat nurodo, kad šis principas apima ir teisės būti išklaustam imperatyvą, kuris reiškia, jog kiekvienas asmuo turi būti išklaustas prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę (šios pažymos 8 punktas).

Vadovaujantis BVK nustatytu reglamentavimu, skiriant drausmines nuobaudas, atsižvelgiama į pažeidimo padarymo aplinkybes, paskirtų drausminių nuobaudų kiekį ir pobūdį, taip pat į nuteistojo rašytinį pasiaiškkinimą dėl pažeidimo padarymo. Skiriamos drausminės nuobaudos turi atitikti padaryto pažeidimo sunkumą ir pobūdį, paskirtos turi būti ne vėliau kaip per dešimt parų nuo pažeidimo atskleidimo dienos, nuteistasis turi būti pasirašytinai informuojamas apie drausminės nuobaudos paskyrimą, jam įteikiama sprendimo, kuriuo paskirta drausminė nuobauda, kopija (šios pažymos 6 punktas).

16. Iš Kalėjimų tarnybos pateiktos informacijos nustatyta, kad Pareiškėjui buvo skirta ...-ojo būrio ... gyvenamosios patalpos ...-oji gyvenamoji vieta. Pareiškėjas atsisakė apsigyventi paskirtoje vietoje ir 2024 m. sausio 30 d. pateikė pasiaiškkinimą Vilniaus kalėjimo viršininkui. Dėl atsisakymo gyventi paskirtoje vietoje buvo atliktas tarnybinis tyrimas. Atsižvelgiant į tarnybiniame tyrime nustatytas faktines aplinkybes ir išanalizuotą surinktą dokumentinę medžiagą, konstatuota, kad

objektyvių priežasčių, dėl kurių Pareiškėjas negalėtų laisvės atėmimo bausmės atlikti jam paskirtoje ...-ojo būrio ...-ojoje gyvenamojoje patalpoje, nenustatyta. 2024 m. vasario 1 d. Vilniaus kalėjimo viršininko sprendimu Nr. NĮ-25-149 Pareiškėjui už atsisakymą gyventi jam paskirtame būryje buvo skirta drausminė nuobauda – draudimas vieną mėnesį įsigyti asmeninių daiktų (išskyrus higienos reikmenis ir kanceliariines prekes). Pareiškėjas su sprendimu supažindintas pasirašytinai bei jam įteikta jo kopija.

Vadovaujantis tuo, 2024 m. vasario 20 d. Vilniaus kalėjimo viršininko sprendimu Nr. NĮ-25-242 Pareiškėjui buvo skirta drausminė nuobauda, Pareiškėjas su sprendimu supažindintas pasirašytinai, įteikta jo kopija.

Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad LVAT savo praktikoje yra konstatavęs, kad nuteistasis, būdamas paskirtas į atitinkamą būrį, atsiradus svarbių priežasčių, bet kada gali pateikti administracijai motyvuotą prašymą dėl izoliavimo nuo kitų nuteistųjų, tačiau nemotyvuotas (nepagrįstas realia grėsme sveikatai, gyvybei ar kitais svarbiais motyvais) atsisakymas vykdyti teisėtą administracijos reikalavimą vykti į paskirtą būrį yra pagrindas konstatuoti režimo pažeidimą ir spręsti dėl nuobaudos paskyrimo (šios pažymos 9 punktą).

17. Iš pateiktos informacijos konstatuotina, kad skiriant drausminę nuobaudą Pareiškėjui buvo vadovaujama BVK nustatyto reglamentavimu bei paisoma gero administravimo principo reikalavimų: buvo atliktas tarnybinis tyrimas, kurio metu išanalizuota dokumentinė medžiaga, vertintas Pareiškėjo raštiškas paaiškinimas, todėl Pareiškėjo Skundo dalis dėl pareigūnų veiksmų, priimant sprendimą skirti drausminę nuobaudą, atmestina.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl Vilniaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), neužtikrinant galimybės įsigyti maisto produktų ilgalaikio pasimatymo metu, atmesti.

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su sprendimo skirti drausminę nuobaudą priėmimu, atmesti.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė